

Livligt på intressebevakningsfronten	sid. 1
AKTA-löneförhöjningarna 2011	sid. 2
Vad då löneöverhäng?	sid. 2
Jag förtroendeman?	sid. 3
Vanliga frågor	sid. 3
För de tekniska	sid. 4

Livligt på intressebevakningsfronten

inom kommunsektorn nåddes ett förhandlingsresultat på känt maner alldeles i slutminuterna av avtalsförhandlingarna. Vi var ganska nära en situation där alternativen var antingen att nå samförstånd eller att säga upp avtalen. Resultatet blev ändå ett avtal som vi bra kan leva med resten av året. Men förhandlingshjulen hinner knappast rosta, följande förhandlingsrunda står redan för dörren. Också där emellan är det dags att välja förtroendemen.

Avtalsförhandlingarna tycks bli mer utmanande år för år. Nu när också de ekonomiska omständigheterna var exceptionella, framtidsprognoserna osäkra och avtalsparternas synpunkter till en början mycket långt från varandra, var det inte konstigt att förhandlingsresultatet nåddes först på slutmetrarna.

Därför blir det även inom kommunsektorn allt viktigare att se till att förhandlarna har det stöd de behöver: organisatorisk beredskap. Att höja konfliktberedskapen är ett krävande arbete och den byggs upp målmedvetet under hela avtalsperioden. Den är en av grundpelarna i en ansvarsfull intressebevakning som tas i bruk endast i extrema fall.

Intressebevakningens andra grundpelare är förtroendemännen, som på lokal nivå övervakar arbetsfreden och hjälper medlemmarna med deras problem. I vår väljs de för följande treårsperiod. I samband med valet vore det nödvändigt att de medlemmar som företräds av JUKO skulle diskutera arbetsplatsfrågor som är viktiga för dem och till sina företrädare välja de krafter som har bästa möjligheter att lösa problemen.

När den nya förtroendemannaperioden har kommit i gång börjar vi hösten med att sätta nya förhandlingsmål. När det gamla avtalet upphör att gälla 31.12.2011 dyker förutom lönerna även textfrågor upp på förhandlingsbordet.

För att svara på alla dessa utmaningar behöver vi aktiva medlemmar. Ni vet bäst hurudana förtroendemen ni vill ha och vilka mål som borde läggas fram på förhandlingsbordet. När ni kommer med respons till oss aktörer på förbunds nivå är det den bästa väggkostnaden för mållistan och förhandlarna vid förhandlingsbordet.

Ett tack till alla de förtroendemen som nu avslutar sitt arbete. Ert arbete inom den lokala intressebevakningen har varit av största vikt.

Med önskan om livliga förtroendemannaval

Arja Laine
ombud

Statsvetarnas Förbund i Finland SVAL rf

AKTA-löneförhöjningarna 2011

Inom kommunsektorn nåddes ett förhandlingsresultat 15.2.2011.

Kommunsektorn förhandlade om årets löneförhöjningar i början av året. I AKTA-avtalet 2010–2011 hade man tidigare kommit överens endast om fjolårets löneförhöjningar.

Kommunavtalens uppsägningstid förlängdes till måndag 21.2.2011 för att huvudavtalsorganisationernas administrationer skulle hinna godkänna avtalet. Ursprungligen skulle kommunavtalen sägas upp 31.2.2011.

Löneförhöjningarna 1.5.2011

Till dem som omfattas av AKTA-avtalet betalas följande löneförhöjningar 1.5.2011

- allmän förhöjning 1,2 %
- lokal justeringspott 0,8 %
- engångspott 100 euro

Vid inriktningen av den lokala justeringspotten är de främsta målen att

- stödja resultatfrämjande verksamhet och omorganiseringar av uppgifter
- rätta till lokala missförhållanden i fråga om löner
- vidareutveckla de lokala lönesystemen.

Samtidigt ser man till att de som är i ledande och chefsställning samt andra som står utanför lönesättningen har en lön som står i rätt proportion till deras underlydandes och jämförelsegruppernas löner.

Engångspotten räknas så att kostnadseffekten är 0,33 % för de olika avtalsområdena inom kommunsektorn. Engångspotten är 0,33 % av respektive avtalsområdes lönesumma och potten fördelas jämnt mellan avtalsområdets löntagare. Engångspottens storlek varierar alltså beroende på avtalsområde eftersom lönenivån enligt de olika avtalen varierar. Inom AKTA-, TS- och TIM-AKA-avtalen är engångspotten 100 euro, inom lärarnas UKTA-avtal 140 euro och inom Läkaravtalet 250 euro.

Kostnadseffekten av det ingångna avtalet har beräknats till 2,4 % för 2011. Av kostnadseffekten utgör ca 0,5 % löneöverhäng från föregående år.

Antingen-eller-modell för den lokala justeringspotten

Den lokala justeringspott på 0,8 % som ingår i uppgörelsen kan ersättas med en avtalsområdesspecifik lokal justeringspott 1.5.2011. Endast den ena potten betalas.

Den avtalsområdesspecifika lokala justeringspotten 1.5.2011 motsvarar den pott som man kommit överens om i Tehy-löneprotokollet och som betalas 1.5.2011. Med andra ord: den justeringspott som är beroende av personalstyrkans utveckling inom vården och omsorgen riktas även till alla andra avtal inom kommunsektorn.

Utfallet av den avtalsområdesspecifika lokala justeringspotten 1.5.2011 är bundet till personalökningen inom vården och omsorgen som följer. Löneförhöjningen 1.5.2011 är villkorlig på så sätt att a) när den totala personalstyrkan är oförändrad eller har minskat kan 2 % användas för förhöjningar, eller b) när den totala personalstyrkan har i snitt vuxit med högst 1 300/år kan 1 % användas.

Antalet anställda inom vården och omsorgen 2010 jämförs med nivån 2006. Avtalsparternas gemensamma statistikgrupp beräknar personalstyrkans utveckling med hjälp av material från Statistikcentralen före 31.4. ■

Jaakko Korpisaari

ombud

Akavas Specialorganisationer

Vad då löneöverhäng?

I referaten av vårens förhandlingsresultat inom kommunsektorn har man hänvisat till termen löneöverhäng. Vad betyder riktigt löneöverhäng, forskningschef **Eugen Koev** från Akavas ekonomisk-politiska enhet?

”Med löneöverhäng avses den inverkan som en löneförhöjning mitt under året har på förändringen i årsinkomsten följande år.

EXEMPEL: År x fås en löneförhöjning på 1 % i början av oktober. Löneförhöjningens inverkan på årsinkomsten det aktuella året är 0,25 %, eftersom man hinner få den högre lönen bara tre månader. Följande år inverkar samma löneförhöjning hela året. Därför, fast det inte skulle bli några nya löneförhöjningar nästa år, x+1, blir årslönen 1 % – 0,25 % = 0,75 %

högre än årslönen år x. Löneöverhängen är således i detta fall 0,75 %.

När man strävar efter att behålla köpkraften oförändrad betyder det att förändringen i årsinkomsten måste hålla samma takt som prisstegringarna på årsnivå.

VI FORTSÄTTER

PÅ FÖREGÅENDE EXEMPEL: Vi föreställer oss att årsinflationen år x + 1 är 2 %. När löneöverhängen är 0,75 % behövs det för att behålla köpkraften löneförhöjningar så att årsinkomsten stiger 1,25 %. Målet kan nås t.ex. med en förhöjning på 1,25 % i början av året, en förhöjning på 2,5 % den 1 juli eller en engångspott som är 15 % av månadslönen (12 gånger 1,25 %). Samtliga alternativ ändrar inte köpkraften det aktuella året men de påverkar lönenivån i framtiden på olika sätt.” ■

Jag förtroendemän?

Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns anställda FOSU rf har över 1500 förtroendemän i kommunerna och samkommunerna. De väljs genom förtroendemannaval som ordnas vart tredje år.

Varje år väljs nya förtroendemän inom kommunsektorn. Val ska enligt FOSUs anvisningar hållas före utgången av april. Nu är rätt tid att kandidera.

Finns det lediga platser?

En huvudavtalsorganisation har rätt att tillsätta en huvudförtroendemän i varje kommun och samkommun. Förtroendemannauppgiften följer alltid huvudavtalsorganisationen. Oftast finns det flera förtroendemannaplatser även i små kommuner. Man kommer överens om antalet förtroendemän och deras uppgiftsfördelning genom ett lokalt avtal. Om du inte vet hur många förtroendemannaplatser det finns i din kommun så ta kontakt med FOSUs förtroendemän.

Vad gör då riktigt förtroendemannen?

Förtroendemannasystemet är ett samarbetsystem. I samarbete med arbetsgivaren ser man till att avtalen iakttas, löser meningsskiljaktigheter och upprätthåller arbetsfreden. Förtroendemannen får fullmakt av FOSU. Fullmakten ger förtroendemannen rätt att företräda FOSU lokalt. Många förtroendemän är

också med i de lokala samarbetsorganisationen. FOSU har inte några lokala föreningar. Förtroendemännen svarar helt och hållet för vår lokala verksamhet.

Den lokala verksamheten har vuxit i betydelse på 2000-talet, eftersom det lönesystem som baserar sig på bedömning av uppgiftens svårighetsgrad och personligt kunnande har inneburit mer lokala förhandlingarna om justeringspotterna. Det är huvudförtroendemännen och förtroendemännen som för dessa förhandlingar. För förhandlingarna behöver huvudförtroendemännen sakkunskap om olika förvaltningsområden. En viktig uppgift för förtroendemännen är att stödja huvudförtroendemannen under förhandlingarna.

Hur väljs förtroendemannen?

Förtroendemännen väljs vanligtvis på ett valmöte. Man kan också ordna urnval. Viktigast är att alla medlemmar i FOSUs medlemsförbund har möjlighet att delta i valet.

Eller kanske rentav huvudförtroendemän?

I små och medelstora kommuner har

FOSU en huvudförtroendemän. Eftersom OAJ är vårt största medlemsförbund väljs huvudförtroendemannen i dessa kommuner nästan undantagslöst bland dem som omfattas av undervisningsbranschens avtal. I stora städer finns det vanligtvis minst två huvudförtroendemän. De har oftast kommit överens om arbetsfördelningen så att den ena huvudförtroendemannen företräder undervisningsbranschens avtal och den andra Allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet, Läkaravtalet och Tekniska avtalet.

Var får man utbildning?

FOSU utbildar huvudförtroendemän och vice förtroendemän på grundkurser. Medlemsförbunden ordnar egen utbildning. Information om kurserna hittar du på FOSUs och ditt förbunds webbplats. ■

Simo Kekki

Förhandlingschef

Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU

VANLIGA FRÅGOR

I denna spalt svarar förbundens sakkunniga på frågor som medlemmarna ofta ställer.

Varför kommer det aldrig post från förtroendemannen? Åtminstone i stora städer som Åbo är det nästan omöjligt för huvudförtroendemannen att skicka t.ex. e-post till alla tusentals medlemmar som huvudförtroendemannen företräder. Ett heltäckande förtroendemannanätverk ska också garantera att medlemmarna får information. Om din egen förtroendemän är passiv med att informera, påpeka det!

Aktuella frågor behandlas ofta även i stadens personaltidning där huvudförtroendemannen har en egen spalt. Det lönar sig att följa med den!

Varför vet jag inte vem som är min förtroendemän? I Åbo och, skulle jag tro, många andra städer och kommuner finns aktuella uppgifter om alla huvudförtroendemän och förtroendemän i stadens intranät. Efter val

publiceras dessutom de nya uppgifterna alltid i stadens personaltidning. Det behövs också aktivitet från medlemmarnas sida.

Får inte förtroendemännen någonstans en färdig lista över alla som de företräder?

Huvudförtroendemännen får listor över de medlemmar som omfattas av den s.k. arbetsgivaruppbörden (arbetsgivaren drar av medlemsavgiften från lönen och betalar den direkt till fackförbundet). Dessutom finns det en stor grupp medlemmar som betalar medlemsavgiften själva, och som själva bör "anmäla sig" till förtroendemannen. Många kommer inte heller nödvändigtvis ihåg att anmäla t.ex. byte av arbetsgivare till den egna organisationen. Det lönar sig att se till att de egna uppgifterna är ajour för att även det egna förbundet ska veta vem det företräder.

Paula Johansson, FOSU rf:s huvudförtroendemän, Åbo stad

För de tekniska

Det kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet för teknisk personal (2010–2011) är i kraft till utgången av året. I avtalet kom man överens om lönerna 2010 och förhandlingar om årets löner skulle föras före 31.1.2011. Man blev dock tvungen att skjuta fram tidsfristen med två veckor, och ett avtalsresultat nåddes 15.2.2011. Avtalet träder i kraft 22.2.2011 förutsatt att alla huvudavtalsorganisationer godkänner det. FOSU godkände avtalet direkt 15.2.2011.

Samtliga löneförhöjningar infaller i maj, 1.5.2011. Förhöjningarna består av en allmän förhöjning på 1,2 %, en justeringspott på 0,8 % och en engångsersättning på 100 euro. Den lokala justeringspotten byts ut mot en förhöjning enligt Tehy-protokollet, om förhöjningarna enligt protokollet utfaller till betalning. Så är fallet om personalutvecklingen inom vården och omsorgen är sådan som förutsätts i protokollet. Då blir förhöjningen sannolikt 1 %.

Den allmänna förhöjningen tillfaller alla. Den lokala potten inriktas så att den stödjer resultatfrämjande verksamhet och omorganiseringar av uppgifter, rättar till lokala missförhållanden i fråga om lönerna och vidareutvecklar de lokala lönesystemen. Samtidigt måste det ses till att de som är i ledande och chefsställning har en lön som står i rätt proportion till deras underlydandes lön.

Engångsersättningen på 100 euro betalas till alla vars tjänste/anställningsförhållande har fortgått minst tre månader 1.5.2011. Engångsersättningen betalas i samband med majlönen.

Förtroendemannadagar i maj

Förtroendemän! Ni kommer väl ihåg tekniska sektorns förtroendemannadagar 5–7.5.2011. Denna gång ordnas dagarna i form av en gemensam kurs tillsammans med AKTA-förtroendemännen vad gäller den första dagen. Det lönar sig också att redan nu anteckna hösten förtroendemannadagar 26–28.10.2011 i kalendern. Med stöd av samarbetsavtalet mellan FOSU och KTN kan FOSUs förtroendemän också delta i KTN:s grundkurs för förtroendemän 7–8.4.2011 i Helsingfors. Våra egna förtroendemannadagar ordnar vi som tidigare på båten Helsingfors/Stockholm. ■

Anja Helin

Teknikens Akademikerförbund TEK rf

Ansvarig redaktör: Akavas Specialorganisationer, Jaakko Korpisaari, tfn 0201 235 363, jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
Kommunteamets redaktion:
Akavas Specialorganisationers kommunikation
Utkommer 2011: februari, maj, september, december
Adressändringar: Medlemsförbundet

FÖRBUNDENS OMBUD FÖR DEN KOMMUNALA SEKTORN

Agronomförbundet

Mari Raininko, ombud,
tfn (09) 2511 1642
mari.rainiko@agronomiliitto.fi
www.agronomiliitto.fi

Akavas Specialorganisationer

Jaakko Korpisaari, ombud,
tfn 0201 235 363
jaakko.korpisaari@akavanerityisalat.fi
www.akavanerityisalat.fi

Driftenjörersförbundet i Finland rf DIFF

Kristina Morberg, tf. verksamhetsledare,
tfn (09) 47 677 346
kristina.morberg@diff.fi
www.diff.fi

Akademiska Naturvetarförbundet LAL

Kirsi-Marja Valariutta, ombud,
tfn (09) 2511 1664
kirsi-marja.valariutta@luonnontieteilijat.fi
www.luonnontieteilijat.fi

Forstmästareförbundet

Tapio Hankala, verksamhetsledare,
tfn (09) 6840 8112
tapio.hankala@metsanhoitajat.fi
www.metsanhoitajat.fi

Finlands Arkitektförbund SAFA

Anja Helin, ombud,
tfn (09) 2291 2209
Anja.Helin@tek.fi
www.safa.fi

Finlands Ekonomförbund SEFE

Kosti Hyypä, ombud,
tfn 0201 299 253
kosti.hyypa@sefe.fi
www.sefe.fi

Finlands Juristförbund

Kati Virtanen, ombud,
tfn (09) 8561 0346
kati.virtanen@lakimiesliitto.fi
www.lakimiesliitto.fi

Statsvetarnas Förbund i Finland SVAL

Arja Laine, ombud,
tfn (09) 6850 8020
arja.laine@sval.fi
www.sval.fi

Teknikens Akademikerförbund TEK

Anja Helin, ombud,
tfn (09) 2291 2209
Anja.Helin@tek.fi
www.tek.fi

Tradenomiliitto TRAL

Maarit Rantala, jurist,
tfn 020 155 8810
maarit.rantala@tral.fi
www.tral.fi

Miljöspecialisternas centralförbund MCF

Arja Varis, intressebevakningschef,
tfn (09) 6226 8510
arja.varis@ykl.fi
www.ykl.fi